

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ระยะที่ 3 ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ระยะที่ 4 การปรับปรุงและเผยแพร่การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทาง

การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน และตัวแทนนักเรียน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา

สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ได้
ให้ความคิดเห็นไว้ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่จะมีเวลาว่างไม่ตรงกัน การแก้ไขควรทำ
ในคาบกิจกรรมที่มีการรวมตัวกันในสัปดาห์นั้นๆ ไม่รู้และเข้าใจหลักอิทธิบาท 4

2. ความต้องการเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 พบว่า มีพฤติกรรมแสดงออกถึงการดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือ หรือ
การอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ การปลูกต้นไม้ การ
ซ่อมแซมโต๊ะ เก้าอี้ที่ชำรุดและการดูแลความสะอาดโรงเรียน 2) คณะกรรมการสถานศึกษา
ผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนจากองค์การศาสนา ได้แก่ การดูแล
ความสะอาดวัด ชุมชนและโรงเรียน และการอาสาช่วยเหลือผู้อื่น

3. แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียน
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 ได้แก่ 1) คู่มือในการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) การระดมสมองและ
3) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ผลการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 โดยการประชุมเชิง
ปฏิบัติการและการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน ได้แก่ คณะกรรมการ
สถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน
จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป เจ้าหน้าที่
จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน และตัวแทนนักเรียน
จำนวน 6 คนโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา
08.30 น. – 12.00 น. ณ โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนีสลาด เมืองไชยบุรี
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย
ได้ข้อสรุปพร้อมกันในการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ด้วย

มี 3 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน 2) กิจกรรมเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และ 3) กิจกรรมจิตสาธารณะการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบของกิจกรรม ดังนี้ ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของกิจกรรม 4) ตัวชี้วัด 5) กลุ่มเป้าหมาย 6) กระบวนการของกิจกรรม และ 7) การวัดและประเมินผล มีรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม : จิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันที่โลกกำลังการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเจริญด้านวัตถุที่แพร่หลายเข้าไปอยู่ในทุกสังคม ซึ่งการพัฒนานี้เองที่ทำให้สภาวะ การแข่งขันของคนในสังคมมีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นการที่คนในสังคมจะมีจิตใจที่คิดถึงคนอื่นหรือคิดจะทำอะไรเพื่อคนอื่นโดยที่ไม่ต้องถูกหน้าที่หรือข้อบังคับจากการทำงานกำหนดให้ ต้องทำแต่เป็นการกระทำที่มาจากใจของบุคคลที่มีความต้องการจะทำสิ่งใด เพื่อทำประโยชน์ให้กับคนอื่น ๆ ด้วยใจจริงนั้น ปัญหาของการขาดการมีจิตสาธารณะ แทบทุกหน่วยงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรหรือหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลให้กับสังคมจึงได้เริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ จนทำให้เกิดการส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ในด้านที่เกี่ยวกับองค์กรของสถานศึกษา ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปีพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดส่วนของกิจกรรม เสริมหลักสูตรในการบำเพ็ญประโยชน์เอาไว้เพื่อสร้างและปลูกฝังการมี จิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนให้มีติดตัวไปจนกระทั่งจบออกไปเป็นผู้ใหญ่

โรงเรียนจึงเกิดกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อช่วยเพื่อนที่มีภาวะเสี่ยงต่อพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม เช่น มาโรงเรียนสาย เข้าเรียนไม่ตรงเวลา การสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อน การ ช่วยเหลือแบ่งปันทั่ว โดยนำหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2)

วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ

1.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1.2.1 เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น มาโรงเรียนสาย เข้าเรียนไม่ตรงเวลา การสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อน การช่วยเหลือแบ่งปันทั่วไป

1.2.2 เพื่อเชิญชวนให้สมาชิกร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ เช่น การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง การเก็บขยะ การช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และชุมชน

1.2.3 เพื่อการจัดทำตะกร้าน้ำใจ ซึ่งดำเนินการมาเป็นรายห้องเรียน และจะขยายผลให้ครบทุกชั้นทุกห้องเรียนภายในปีการศึกษา

1.2.4 เพื่อการให้ความรู้ด้วยการจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้ เช่น เคล็ดลับในการปฏิบัติตนให้ชีวิตดีมีสุข

1.2.5 เพื่อให้นักเรียนรู้จักการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ

1.3 ตัวชี้วัด

1.3.1 ด้านปริมาณ

1.3.1.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นนักเรียนชมรม ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90

1.3.2 ด้านคุณภาพ

1.3.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

1.3.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการทำแบบสำรวจด้านความพึงพอใจในการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.5 กระบวนการของกิจกรรม

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (ฉันทะ)

1. ผู้นำจิตสาธารณะและสมาชิกกล่าวทักทายและสนทนา ชักถามเพื่อนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแสดงออกถึงความเป็นกันเองในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสังเกตท่าทางความใส่ใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้

2. ผู้นำจิตสาธารณะแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมแล้วทำการจับคู่

3. ผู้นำจิตสาธารณะอธิบายชี้แจงบทบาท หน้าที่ ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องปฏิบัติในครั้งนี้

4. ผู้นำจิตสาธารณะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมซักถาม เพื่อความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ของกิจกรรมนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (ฉันทะ วิริยะ และจิตตะ)

1. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพิจารณาถึงสาเหตุของการขาดความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง เกิดจากอะไรบ้าง โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย

2. ผู้นำจิตสาธารณะกล่าวถึงการนำหลักธรรมอริยบท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ

3. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งตัวแทนออกมาสรุป ข้อคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์อภิปราย (วิมังสา)

1. หลักอริยบท 4 ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรับผิดชอบในการเรียนด้วยวิธีใดบ้าง

2. ถ้าผู้เข้าร่วมกิจกรรมหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการเรียนจะเกิดผลดีอย่างไรบ้าง
3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนได้อย่างไร

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ (วิมังสา)

1. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุป หาสาเหตุปัจจัยที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยการตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างที่คุณศรัทธา
2. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุสาเหตุที่ทำให้ตนเองไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งข้อบกพร่องของตนเองที่ต้องการแก้ไขในพฤติกรรมดังกล่าว
3. ผู้นำจิตสาธารณะตั้งเป้าหมายว่า จะแก้ไขพฤติกรรมนั้นได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความพอใจและเต็มใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. ผู้นำจิตสาธารณะสรุปเพิ่มเติม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อนได้ซักถามในประเด็นที่ยังสงสัยพร้อมทั้งชี้แจง

1.6 การวัดและประเมินผล

- 1.6.1 นักเรียนร้อยละ 70 มีจิตเมตตาต่อเพื่อนทุกวัย
- 1.6.2 นักเรียนร้อยละ 70 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.6.3 นักเรียนร้อยละ 70 มีจิตสาธารณะดูแลเพื่อนในชุมชนและท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ได้

2. ชื่อกิจกรรม : เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

2.1 หลักการและเหตุผล

สิ่งแวดล้อม คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งมีทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (จับต้องไม่ได้และมองไม่เห็น) ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า อากาศ แร่ธาตุ และพลังงาน สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและคุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เมื่อใดที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ และการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์ เช่น ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งการตกตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในรูปของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซ

ดังนั้นผู้มีจิตสาธารณะเป็นผู้ที่มีความเสียสละ อาสาช่วยเหลือผู้อื่น จึงช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถด้วยการเสียสละแรงกาย ใจ และสติปัญญา หรือลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนในการใจเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีสุขภาพของสิ่งมีชีวิตทั้งมนุษย์และสัตว์ที่แข็งแรง โดยนำหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ

2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.2.1 เพื่อส่งเสริมการมีจิตสาธารณะนักเรียนปลูกต้นไม้ในโรงเรียนและชุมชน

2.2.2 เพื่อให้ นักเรียนมีจิตสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

2.2.3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

2.2.4 เพื่อเผยแพร่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ

2.2.5 เพื่อให้ นักเรียนรู้จักการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ

2.3 ตัวชี้วัด

ร้อยละ 70 ของนักเรียนที่มีจิตอาสาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน

2.4 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.5 กระบวนการของกิจกรรม

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (ฉันทะ)

1. สำรวจซื้อต้นไม้ในโรงเรียนและชุมชน
2. จัดทำทะเบียนรายชื้อต้นไม้ พร้อมทั้งจำแนกประเภท เช่น ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุก ไม้ดอก และไม้ประดับ

3. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ออกแบบ วางแผนการจัดสวนหย่อมในโรงเรียนและชุมชน

4. รณรงค์นักเรียนในโรงเรียนร่วมกิจกรรมเพาะพันธุ์กล้าไม้ที่นักเรียนชอบคนละ 2 ต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (ฉันทะ วิริยะ และจิตตะ)

1. สำรวจซื้อต้นไม้ในโรงเรียนและชุมชน
2. จัดทำทะเบียนรายชื้อต้นไม้ พร้อมทั้งจำแนกประเภท เช่น ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุก ไม้ดอก และไม้ประดับ

3. นำต้นไม้ที่นักเรียนเพาะคนละ 2 ต้น ไปปลูกในโรงเรียน 1 ต้น ในชุมชน 1 ต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์อภิปราย (วิมังสา)

1. ดูแลรดน้ำต้นไม้ที่นักเรียนปลูกทุกวัน
2. สังเกตการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่นักเรียนปลูกทุกวัน
3. บันทึกผลการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่นักเรียนปลูก ในสมุดเล่มเล็ก

และวาดภาพประกอบคำบรรยาย

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ (วิมังสา)

1. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุป หาสาเหตุปัจจัยที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยการตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างที่พูดคุยกันมา
2. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระบุสาเหตุที่ทำให้ตนเองไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งข้อบกพร่องของตนเองที่ต้องการแก้ไขในพฤติกรรมดังกล่าว
3. ผู้นำจิตสาธารณะตั้งเป้าหมายว่า จะแก้ไขพฤติกรรมนั้นได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความพอใจและเต็มใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. ผู้นำจิตสาธารณะสรุปเพิ่มเติม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อนได้ซักถามในประเด็นที่ยังสงสัยพร้อมทั้งชี้แจง

2.6 การวัดและประเมินผล

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะร้อยละ 70 มีจิตสาธารณะนักเรียนปลูกต้นไม้ในโรงเรียนและชุมชน

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะร้อยละ 70 มีจิตสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและชุมชนร้อยละ 70 มีความพึงพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือจากนักเรียนจิตสาธารณะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

3. ชื่อกิจกรรม : จิตสาธารณะการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน

3.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปริมาณขยะในโรงเรียนนับเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและหนึ่งในผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างมลพิษทางขยะก็มาจากนักเรียน ดังนั้นการปลูกจิตสำนึก ความรับผิดชอบ และการมีจิตสาธารณะในการรักษาดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน จึงเป็นคุณธรรมดีงามที่ผู้ใหญ่ควรเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของนักเรียนตั้งแต่เยาว์วัย อีกทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนให้สะอาดปราศจากขยะ

ยังเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอีกปัจจัยหนึ่งด้วย ฝ่ายกิจการนักเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำจิตสาธารณะการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียนขึ้น เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่ด้วยการร่วมมือร่วมใจกันเก็บขยะ โดยนำหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะซึ่งเป็นการแสดงความมีจิตสาธารณะทำเพื่อส่วนรวมตั้งแต่เยาว์วัย และพัฒนาเป็นเยาวชนที่มีคุณธรรม เป็นคนดีของสังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต

3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

3.2.1 เพื่อให้นักเรียนจิตสาธารณะรณรงค์การทิ้งขยะในโรงเรียนและชุมชนลงถังขยะ

3.2.2 เพื่อให้นักเรียนจิตสาธารณะในการดูแลชุมชนและท้องถิ่นของตนเองให้สะอาดน่าอยู่

3.2.3 เพื่อให้นักเรียนจิตสาธารณะมีส่วนร่วมในพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้สะอาดน่าอยู่

3.2.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะและสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้ช่วยดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3.2.5 เป้าหมายชุมชนน่าอยู่ ร่มรื่น สะอาด สวยงาม

3.2.5 เพื่อให้นักเรียนรู้จักการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิต
สาธารณะ

3.3 ตัวชี้วัด

ร้อยละ 70 ของกิจกรรมจิตสาธารณะการทำความสะอาดชุมชนและโรงเรียน

3.4 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.5 กระบวนการของกิจกรรม

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (ฉันทะ)

1. นักเรียนช่วยกันระดมความคิดเพื่อจัดทำกิจกรรมจิตสาธารณะ
การดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน
2. ร่วมวางแผนงานในการจัดทำกิจกรรมจิตสาธารณะการดูแล
ความสะอาดชุมชนและโรงเรียน โดยกำหนดรายละเอียดของกิจกรรม ดังนี้
3. ร่วมกันกำหนดกิจกรรมในโรงเรียนโดยมีกิจกรรมหลักคือ การดูแล
ความสะอาดชุมชนและโรงเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (ฉันทะ วิริยะ และจิตตะ)

1. ผู้นำจิตสาธารณะแจกเอกสารจำลองเรื่องความร่วมมือร่วมใจให้
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน
2. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงสถานการณ์จำลองเรื่อง
ความร่วมมือร่วมใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน
3. กิจกรรมเรื่องความร่วมมือร่วมใจให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการดูแล
ความสะอาดชุมชนและโรงเรียนให้ผู้เข้าร่วมนำหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจรัก
ใครในสิ่งนั้น 2) วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่ง
นั้น และ 4) วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมจิต
สาธารณะ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์อภิปราย (วิมังสา)

1. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมถึงสาเหตุของพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับมอบหมายในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมได้ช่วยเหลืออะไรบ้าง จนทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างไรหรือไม่บรรลุเป้าหมาย

2. ผู้นำจิตสาธารณะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมายตามหลักอิทธิบาท 4 ข้อใดบ้าง โดยผู้นำจิตสาธารณะคอยสอดแทรกหลักธรรมอิทธิบาท 4 เป็นระยะๆ

3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้กับพฤติกรรมที่ทำให้กิจกรรมไม่บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ (วิมังสา)

1. ผู้นำกลุ่มจิตสาธารณะและสมาชิกช่วยกันสรุปกิจกรรมพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2. ผู้นำกลุ่มจิตสาธารณะตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไอนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใดและพร้อมที่จะแก้ไขพฤติกรรมนั้นด้วยความพอใจและเต็มใจ

3. ผู้นำกลุ่มจิตสาธารณะและสมาชิกร่วมกันออกกฎ ระเบียบในการเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมชี้แจงรายละเอียดและประโยชน์ที่จะได้รับแก่สมาชิก

4. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกแจกตารางการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

5. ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกที่ไม่เข้าใจในประเด็นที่ชี้แจง

6. สังเกตการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็นและการอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรม

3.6 การวัดและประเมินผล

3.6.1 นักเรียนจิตอาสาร้อยละ 70 รับผิดชอบการทิ้งขยะในโรงเรียนและชุมชนในถังขยะ

3.6.2 นักเรียนจิตอาสาร้อยละ 70 ดูแลชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง

ให้สะดวกน้อย

3.6.3 ชุมชนร้อยละ 70 มีความพึงพอใจที่นักเรียนจิตอาสาดูแลชุมชนและ
ท้องถิ่นของตนเองให้สะดวกน้อย

ระยะที่ 3 ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4

ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียน
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนีสลาด เมืองไชยบุรี
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อประเมิน
ความเหมาะสมของการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 โดยการแจก
แบบสอบถามความคิดเห็น กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 14 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา
จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน
ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป และนักวิชาการ จำนวน 4 คน โดยเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 2 - 3

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	11	78.57
- หญิง	3	21.43
รวม	14	100
2. อายุ		
- 26 - 35 ปี	5	35.71
- 36 - 45 ปี	5	35.71
- 46 ปีขึ้นไป	4	28.57
รวม	14	100

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ตำแหน่ง		
- คณะกรรมการสถานศึกษา	3	21.43
- ผู้บริหารสถานศึกษา	1	7.14
- ครู	2	14.28
- ผู้ปกครองนักเรียน	2	14.28
- ตัวแทนจากองค์การศาสนา	2	14.28
รวม	14	100
4. ระดับการศึกษา		
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	21.43
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	6	42.85
- ปริญญาตรี	5	35.71
- ปริญญาโท	-	-
รวม	14	100

จากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 อายุส่วนใหญ่ระหว่าง 26 - 35 ปี และ 36 - 45 ปี จำนวนละ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และระดับการศึกษาส่วนใหญ่อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85

ตาราง 2 ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียน
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
โดยรวม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้ประเมิน (n=14)		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ชื่อกิจกรรม			
1.1 มีความชัดเจน	3.60	.87	มาก
1.2 มีความน่าสนใจ	3.70	1.04	มาก
1.3 สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของนักเรียน	3.68	0.88	มาก
2. หลักการและเหตุผล			
2.1 มีความชัดเจนที่มาของกิจกรรม	3.80	1.24	มาก
2.2 ชี้ให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมได้ชัดเจน	3.75	1.26	มาก
2.3 สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของนักเรียน	3.77	1.29	มาก
3. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม			
3.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมมีความชัดเจน	3.90	1.04	มาก
3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมมีโอกาส ประสบผลสำเร็จได้	3.53	1.07	มาก
3.3 สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของนักเรียน	3.76	1.21	มาก
4. กระบวนการของกิจกรรม			
4.1 ชื่อกิจกรรมน่าสนใจ	3.78	.89	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้ประเมิน (n=14)		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4.2 กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของกิจกรรม	3.85	1.02	มาก
4.3 หลักการและเหตุผลมีความชัดเจนและ สอดคล้องกับกิจกรรม	3.84	1.12	มาก
4.4 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมมีความชัดเจนและ สอดคล้องกับกิจกรรม	3.76	1.12	มาก
4.5 วิธีดำเนินการกิจกรรมมีลำดับขั้นตอน ที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง	4.00	.94	มาก
4.6 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในกิจกรรม มีความเหมาะสม	3.86	.87	มาก
4.7 วิธีการติดตามและประเมินผลกิจกรรม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	3.95	1.12	มาก
4.8 งบประมาณที่ระบุไว้มีความเหมาะสม	3.70	1.27	มาก
5. การวัดและประเมินผล			
5.1 ตัวชี้วัดการประเมินผลมีความเหมาะสม	3.74	.85	มาก
5.2 มีประเด็นการประเมินผลที่เหมาะสม	3.62	1.00	มาก
5.3 ประเด็นการประเมินผลสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	3.80	.94	มาก
5.4 วิธีการวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมสามารถดำเนินการได้จริง	3.73	1.03	มาก
5.5 มีเกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จ ที่ชัดเจนและเหมาะสม	3.76	.88	มาก
รวม	3.76	1.03	มาก

จากตาราง 2 ผลการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนีสลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาขึ้น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)

ระยะที่ 4 ปรับปรุงและเผยแพร่การเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามหลักอิทธิบาท 4

จากการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 และการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะภายหลังปรับปรุงการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ฉบับสมบูรณ์ควรนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน ดังนั้นผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

1. จัดทำแผ่นพับและหนังสือประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนีสลาด บ้านมะนีสลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่เกี่ยวข้องนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนีสลาด
2. ส่งตีพิมพ์วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนีสลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว